

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Kompetentsikeskuse tegevused ja pakutavad teenused

Liivi Pehk

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus

20.04.2016

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus

Eesmärk: toetada ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendite kasutamisel võrdsete võimaluste läbiva teemaga (sooline võrdsus, erinevas vanuses inimeste võrdne kohtlemine, võrdsed võimalused sõltumata rahvuslikust kuuluvusest, puudega inimeste võrdsed õigused ja võimalused) arvestamist struktuurivahendite meetmete rakendamisel, seires ja hindamisel vastavalt ühissätete määruse artikkel 7 nõuetele.

Sihtgrupp: rakendusasutused, rakendusüksused, toetuse taotlejad ja saajad

Teenused: nõustamine ja koolitamine, õigusaktide analüüs ja soovitude andmine, juhend- ja infomaterjalide koostamine, võrgustikutegevus jms.

Õiguslik taust

➤ Euroopa Liidu määrused

- Ühissätete määrus (art 5, 7, 50, 52, 111, 125, Lisa I p. 5.3 ja 5.4)
- Euroopa Sotsiaalfondi määrus (art 2, 3, 5, 7, 8, Lisa I)
- ERF, ÜF

➤ Siseriiklikud õigusaktid

- SoVS, VöKS
- Struktuuritoetuse seadus
- Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise nõuded ja tingimused toetuse andmise tingimuste määruse kehtestamiseks

➤ Siseriiklikud juhendid

- RAMi Läbivad teemad valdkonna arengukavas
- Projektide üldised valikukriteeriumid (Kriteerium 5. Projekti mõju läbivatele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnahoiule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või infoühiskonna edendamisele)

➤ Strateegiadokumendid

Kompetentsikeskuse poolt pakutav tugi võrdsete võimaluste edendamisel

- Rakendusasutuste- ja üksuste nõustamine ja koolitamine ning juhendmaterjalide koostamine soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja võrdse kohtlemise, sh puuetega inimeste juurdepääsetavuse tagamiseks struktuurivahendite koordineerimisel ja kasutamisel
 - Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise teemalised koolitused
 - Toetuse andmise tingimuste (TAT) analüüsimine ja TAT koostajate nõustamine soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetega arvestamisel
 - Avatud taotlusvoorude korraldajate nõustamine taotlusvormidesse ja taotlusvormide täitmise juhenditesse võrdsete võimaluste edendamiseks nõuete ja juhiste lisamisel
 - Avatud taotlusvoorude infopäevadel soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise teema käsitlemine ja taotlejate nõustamine

Kompetentsikeskuse poolt pakutav tugi võrdsete võimaluste edendamisel (2)

- Projektitaotluste hindajate nõustamine
- Toetuse taotlejate ja saajate (projektide) nõustamine soolise võrdõiguslikkuse edendamisel ja võrdse kohtlemise põhimõtetega arvestamisel (infoliin)
- Võrdsete võimaluste edendamise seire ja toetuse saajate nõustamine tegevuste rakendamisel soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja võrdse kohtlemise tagamise küsimustes, sh puuetega inimeste juurdepääsetavus
- Läbivasse teemasse võrdsed võimalused panustamise hindamistes osalemine (lähteülesanded, hindamisküsimused, hindamistulemuste läbivaatamine)

Teiste riikide praktikad

Soome

- Spetsiaalsed meetmed soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks (naiste osaluse suurendamine tööhõives, soolise segregatsiooni vähendamine hariduses ja tööturul, töö- ja pereelu ühitamine) koos soolõime põhimõtte rakendamisega projektides
- Toetuse taotlemise protsessis ja projektide valikukriteeriumites arvestatakse võrdsete võimaluste edendamise, sh sooline võrdõiguslikkus ja säästva arengu põhimõtetega
- Pilootprojekt soolõime standardi rakendamiseks ESF projektides
- Projektide andmebaas EURA 2014: <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/?lang=en>

Teiste riikide praktikad

Rootsi ja Saksamaa

Tugistruktuur **võrdsete võimaluste ja säästva arengu** edendamiseks struktuurivahendite kasutamisel [ESI Support](#) ja [Agentur für Querschnittsziele im ESF](#)

- struktuurivahendite administratsioon, toetuse taotlejad ja saajad
- võrdsete võimaluste edendamiseks metoodika arendamine, juhendmaterjalid, koolitused, analüüsid, eksperthinnangud, infoportaal, uudiskiri (Saksamaa), infoliin taotlejatele (Rootsi), võrgustikutegevus;
- horisontaalsete eesmärkide läbiv lõimimine struktuurivahendite kasutamise protsessi ja protseduurireeglitesse;
- pilootprojekt soolõime standardi rakendamiseks ESF projektides (Rootsi)

Võrdsete võimaluste edendamise hetkeseis

- Puuduvad ühtsed nõuded soolõime rakendamiseks projektides (olukorra sooline analüüs, eesmärgid, tegevused, mõõdikud)
- Lähenemine soolise võrdõiguslikkuse edendamisele ja võrdse kohtlemise tagamisele on pigem deklaratiivne - puuduvad konkreetsed eesmärgid soolise ebavõrdsuse vähendamiseks ja mõõdikud tulemuste mõõtmiseks.
- Projekti mõju võrdsetele võimalustele ei ole valitud üheks projekti valikukriteeriumiks
- Avatud taotlusvoorude vormides ja juhendmaterjalides on vajaka juhistest soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja võrdse kohtlemise tagamise nõuetega arvestamiseks

Võrdsete võimaluste edendamise hetkeseis (2)

- TAT seletuskirjas olev info kavandatavate tegevuste mõju kohta võrdsete võimaluste edendamisele ei jõua rakendajateni ja sellega ei arvestata tegevuste elluviimisel
- SFOSis puudub võimalus lisada selgitavat teksti tegevuste mõju kohta võrdsete võimaluste edendamisele
- Läbiva teema võrdsed võimalused mõjuhinnangute kohaselt on TAT tegevustel positiivne mõju võrdsete võimaluste edendamisele, kuid ei ole selgitatud, milles see mõju seisneb
- Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise ekspertide kaasamine tegevuste ettevalmistamisse ja rakendamisse on vähene

Võrdsete võimaluste edendamise hetkeseis (3)

- Enim on arvestatud puuetega inimestele ligipääsetavuse tagamise põhimõttega, sh universaalne disain
- Lubadused TATides:
 - soostereotüüpide mõju vähendamine haridus- ja kutsevalikutele;
 - naiste tööhõive suurendamine läbi hoolduskoormuse vähendamise ja lapsehoiuteenuste pakkumise;
 - õppevahendite ja materjalide väljatöötamisel sooliste stereotüüpide vältimine;
 - soolise aspektiga arvestamine uuringutes;
 - vanaduspensioniealiste töötamise võimaluste suurendamine;
 - hoolduskoormuse ühtlasem jaotamine naiste ja meeste vahel,
 - universaaldisaini põhimõtetega arvestamine,
 - eri vanuses ja rahvusest inimeste vajadustega arvestamine, sh tagatakse informatsiooni kättesaadavus jne

Lahendamist vajavad küsimused ja koostöövõimalused

- Soolõime rakendamise ühtne reeglistik projektidele, sh juhised avatud taotlusvoorus taotlejale ja toetuse saajale
- Eesmärgid soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja võrdsete võimaluste tagamiseks ning indikaatorid tulemuste mõõtmiseks TATides ja projektides
- Projekti mõju võrdsetele võimalustele kohustuslikuks projektide valikukriteeriumiks
- Toetuse taotlejate ja saajate nõustamise korraldamine
- Võrdsete võimaluste, sh sooline võrdõiguslikkus edendamise seire projektides, sh info võrdsete võimaluste edendamise kohta SFOS-is
- Sekkumiste mõju hindamine soolisele võrdõiguslikkusele ja võrdsete võimaluste tagamisele (lähteülesande koostamine, kvaliteedikontroll jms)

Võrdsete võimaluste edendamise probleemid ja eesmärgid

Probleemid

- sooline lõhe naiste ja meeste tööhõives, töötuses ja mitteaktiivsuses, sh naiste suurem hoolduskoormus
- erinevused elueas, sh meeste suurem riskikäitumine
- sooliste stereotüüpide mõju haridus- ja kutsevalikutele
- naiste suurem vaesusrisk
- töö saamisel on takistuseks ebapiisav eesti keele oskus
- meeste madalam haridustase
- vanemaealiste tööhõive suurendamine ja tööandjate negatiivsed hoiakud

Heaolu arengukava eesmärgid

- soolise palgalõhe vähendamine
- sooline tasakaal otsustus- ja juhtimistasandil
- haridusvalikute ja tööturu soolise segregatsiooni vähendamine, sh soostereotüüpide negatiivse mõju vähendamine haridus- ja kutsevalikutele
- soolise tasakaalu suurendamine ettevõtjate hulgas
- soolise võrdõiguslikkuse edendamine hariduses, sh õppekavade ja materjalide koostamisel
- soolise võrdõiguslikkuse alaste hoiakute muutmine ja teadlikkuse tõstmine

Arutelüküsimused

1. Millised on suurimad probleemid ja takistused läbiva teemaga võrdsed võimalused arvestamisel (rakendusasetuse, -üksuse, projekti tasandil)?
2. Millisest teabest on enim vajaka?
3. Milliseid ühtseid reegleid või standardeid, juhiseid oleks vaja (näiteks projektidele ühtse reeglistiku kehtestamine soolõime rakendamiseks)
4. Toetuse taotlejate ja saajate (projektide) nõustamise korraldamine
5. Rahastatud tegevustes võrdsete võimaluste, sh sooline võrdõiguslikkus edendamise seire ja tegevuste rakendajate nõustamise korraldamine
6. Meetmete soolisele võrdõiguslikkusele ja võrdsetele võimalustele avalduva mõju hindamistesse panustamine (lähteülesande koostamine, kvaliteedikontroll jms)

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Euroopa Liidu
struktuuritoetus

Eesti tuleviku heaks

Aitäh!

liivi.pehk@svv.ee

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus

Võrdõigusvoliniku kantselei

6269 054